

האות מ"ם בספר רות

עיון מורפולוגי

מחקר לפרופ' עוזר

סעד עבד אלסאדה סבאח שמכי

אוניברסיטת בגדאד - פקולטת השפות - מחלקת השפה העברית

حرف الميم في سفر روث دراسة صرفية

لأستاذ المساعد سعد عبد السادة صباح شمخي

جامعة بغداد - كلية اللغات - قسم اللغة العبرية

The Letter Mem in The Book of Ruth

A morphological study

Research for the assistant professor

Saad Abd Al-Sada Sabah Shamki

University of Baghdad - College of Languages -

Department of Hebrew Language

saadabdsadaa74@colang.uobaghdad.edu.iq

الملخص

سفر روث أو راعوث هو السفر الخامس من أسفار المكتوبات التي تمثل بدورها القسم الثالث من أقسام العهد القديم . ويلعب حرف الميم دوراً هاماً وبارزاً في تشكيل كلمات هذا السفر بلغته المقرائية . فنراه في كثير من الأحيان يمثل جزءاً أساسياً من الكلمات بكونه حرفاً أساسياً من حروفها سواء أكان ذلك في الأفعال أم في الأسماء أم الصفات والظروف والحروف وغيرها . كما نجده أيضاً عنصراً مضافاً إلى تلك الكلمات بكونه لاحقة أو سابقة أو حرفاً وسطياً . فحرف الميم هو من الحروف كثيرة الاستعمال في اللغة العبرية ، فضلاً عن كونه من حروف الابدجية العبرية ومن الطبيعي جداً أن يدخل في تكوين الكثيرات من الكلمات العبرية ، فإنه علامة بارزة في كلمات الزمن الحاضر في العبرية لكونه يتصدر كلمات خمسة أوزان من بين الأوزان السبعة الرئيسية في اللغة العبرية . هذا إضافة إلى كونه جزءاً من ثلاث مجموعات من الحروف في العبرية وهي بوم"פ ו בכל"ם و מנצפ"ך . وأيضاً هو جزء من علامتين نحويتين هما الجمع المذكر ׀' والمثنى ׀' .

Abstract

The Book of Ruth, also called the scroll of Ruth, is the fifth book of Ketuvim (writings) , that representing the third part of the Bible. The letter Mem plays an important and prominent role in assembling the words of this book in its biblical language . We often see it as a basic part of the words being a basic letter from their letters, whether they are verbs, nouns, adjectives, adverbs, particles , etc. In addition to being an added element to these words when they are an Infix, Prefix or Suffix. The letter Mem is one of the most widely used letters in the Hebrew language, because in addition to being one of the Hebrew alphabet letters, it is very natural that it is included in the formation of many Hebrew words, it is also a prominent sign of present tense in Hebrew because it raises the words of five conjugations Out of the seven main conjugations in Hebrew, in addition to being part of three groups of letters in Hebrew that are Bumf , Bukhlm and Mncfkh . And also some of the two grammatical signs, the plural of the male and the couple plural .

האות מ"ם בספר רות

עיון מורפולוגי

הקדמה

לאות מ"ם חשיבות בולטת בהיווהות המילים שבספר רות בשפתו התנ"כית. לעתים קרובות מבחינים שהיא חלק בסיסי מהמילים כשאות זאת תהיה בסיסית מהאותיות שלהן, הן בהיותן פעלים, שמות עצם, שמות תארים, תוארי פועל, מילות וכו'. נוסף על היותה גורם מוסף למילים הללו כשהיה מוספית תחילית, מוספית תוכית או מוספית סופית. האות הזאת היא אחת האותיות רבת-ההשתמשות בשפה העברית, כי בנוסף להיותה מאותיות האלפבית העברי, אקסיומטי מאוד שהיא כוללת בהרכבתן של מילים עבריות רבות, היא גם סימן עיקרי במילים של זמן ההווה בעברית מכיוון שהיא מעלה את המילים של חמשה בניינים מתוך שבעת הבניינים הראשיים בעברית. גם כן בהיותה חלק משלוש קבוצות של אותיות בעברית שהן בומ"פ, בכל"ם ומנצפ"ך. וגם חלק משני סימני דקדוק, הריבוי של זכר והריבוי הזוגי.

חשיבות המחקר :

להראות את הצורות השונות של המציאות המעשית של האות מ"ם בכל המילים שבספר רות, ולהבהיר את הקשר המקומי בינה לבין שאר האותיות בספר זה.

תומר המחקר :

ספר רות והאות מ"ם הם החומרים העיקריים במחקר זה, נוסף על הערך החשוב הנוגע להם שהוא, האותיות העבריות בכלל.

מטרת המחקר

הבלטת התפקיד המיקומי החשוב שמשחקת אותו האות מ"ם במילים של ספר רות.

שיטת המחקר

השיטה התיאורית-המיקומית היא שיטתו של המחקר הזה, שבו העיון מסתמך על תיאור מפורט של מקומה המורפולוגי של האות מ"ם בתוך ישותה המעשית בין האותיות והמילים בספר רות.

מבנה המחקר

הגדרה כללית של האות מ"ם, מקומה של מ"ם כחלק מן המילים בשפה העברית, האותיות בספר רות, המ"ם בספר רות, ניקודה של מ"ם במילים של ספר רות, המ"ם הדגושה בספר רות וצמדי המ"ם עם האותיות האחרות במילים של ספר רות.

1- הגדרה כללית של האות מ"ם

מ"ם היא האות השלוש-עשרה באלף-בית העברי (שטינברג, יהושע, 1966, עמ' 424). יש לה שתי צורות, הראשונה היא "מ" בראשי ובאמצעי המילים, שנקראת מ"ם פתוחה, והשנית היא "ם" בסופי המילים, שנקראת מ"ם סופית או מ"ם סתומה (הלפרין, רפאל, 1993, עמ' 121).

המ"ם היא חלק עיקרי משלוש קבוצות מקבוצות האותיות בעברית :

- א- היא אחת מאותיות בומ"פ (אלדר, אילן, 1994, עמ' 64).
- ב- היא אחת מאותיות השימוש בכל"ם (ברקלי, שאול, 1966, עמ' 166).
- ג- היא אחת מחמש אותיות מנצפ"ך הבאות תמיד בסוף המילים (אבן שושן, 1973, 1400).

המ"ם התחילית היא סימן למספר 40 (הלפרין, רפאל, 1993, עמ' 121), כגון :

מ"א = 41, מ"ב = 42, מ"ג = 43, מ"ד = 44, מ"ה = 45, מ"ו = 46, מ"ז = 47, מ"ח = 48, מ"ט = 49, בעוד המ"ם הסופית היא סימן למספר 600 (אשכנזי, שמואל, 1973, עמ' 327).

המ"ם היא קיצור של הרבה מילים ושמות בעברית, ובייחוד של שמות עצם פרטיים, כגון שבראשי התיבות של השמות להלן :

מאיר - מ"א = מאיר אברהם (איסנסטין, יהודה דוד, 1951, עמ' 3); מ"ב = מאיר בלבן (אשכנזי, שמואל, 1973, עמ' 331); מ"ד = מאיר דוד (איסנסטין, יהודה דוד, 1951, עמ' 3); מ"ה = מאיר הניש (אשכנזי, שמואל, 1973, עמ' 340); מ"ז = מאיר זולצברגר (אשכנזי, שמואל, שם); מ"ל = מאיר לטריס (שם); מ"פ = מאיר פדובה (סורסקי, אהרן, 1976, עמ' 348).

(מ"ה = מרדכי היהודי, מרדכי הכהן, מרדכי הצדיק, Zeitlin, William, 1905, p.15 מרדכי - מ"ג = מרדכי גירונדי); מרדכי הרץ (אשכנזי, שמואל, שם, עמ' 340); מ"י = מרדכי ישן (פרקש, יקותיאל, 1987, עמ' 431).

משה - מ"ס = משה סמילנסקי (בן יגוריון, 1997, עמ'49) ; מ"ק = משה קליין, משה קמיונסקי (אשכנזי, שמואל , 1973, עמ'386) ; מ"ש = משה שטינשניידר (שם, עמ'389) .

גם קיצור של שמות מסכות המשנה , כמו :

מ"א = מסכת אבות (מלמד, א.ד. , 1990, עמ'291) ; מ"ב = מסכת ברכות (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'331) ; מ"ג = מסכת גטין (מלמד, א.ד. , 1990, עמ'297) ; מ"מ = מסכת מעשרות (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'368) , מ"נ = מסכת נדה (מלמד, א.ד. , 1990, עמ'301) ; מ"ס = מסכת סוכה (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'373) ; מ"ע = מסכת ערכין (מלמד, א.ד. , שם, עמ'326) ; מ"פ = מסכת פאה (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'380) ; מ"ק = מסכת קידושין (מלמד, א.ד. , שם, עמ'334) ; מ"ש = מסכת שקלים (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'389) ; מ"ת = מסכת תענית (מלמד, א.ד. , שם, עמ'342) .

גם היא קיצור לשמות המקורות היהודיים והעבריים העיקריים ביהדות :

- מקרא : מ"מ = מקרא מגילה, מקרא מפורש, מקרא מלא (מלמד, א.ד. , שם, עמ'321) ; מ"ק = מקרא קודש (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'384) ; מ"ג = מקראות גדולות (קציר, מרים, 1999, עמ'60) .
- משנה : מ"א = משנה אחרונה (אפסטיין, יעקב, 1957, עמ'22) ; מ"ח = משנת חכמים (אשכנזי, שמואל , שם, עמ' Eider, 1999, p.287) (355) ; מ"ר = משנה ראשונה (ברטינורו, עובדיה, 1975, עמ'32) ; מ"ת = משנה תורה

- מגילה : מ"א = מגילת אסתר, מגילת איכה (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'368) ; מ"ש = מגילת שיר השירים (שם, עמ' Friedman, Samuel, 2006, p.297) ; מ"ת = מגילת תענית (389) וגם לשמות המדרשים :

מ"א = מדרש אבכיר (דשא, עידן, 2002, עמ'230) , מדרש אגדה, מדרש איכה (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'328) ; מ"ה = מדרש הנעלם (אשלג, יהודה, 1960, עמ'5) ; מ"ק = מדרש קהלת (מלמד, א.ד. , שם, עמ'334) ; מ"ר = מדרש רבה (קציר, מרים, 1990, עמ'60) ; מ"ש = מדרש שמואל (מלמד, א.ד. , שם, עמ'337) ; מ"ת = מדרש תהילים, מדרש תנאים, מדרש תנחומא (אשכנזי, שמואל , שם, עמ'389) .

וגם לציין את המילות, כגון :
(Etzion, Giore, 2017, p.335) מ"י = מילת יחס ; מ"ק = מילת קריאה ; מ"ש = מילת שאלה ; מ"ח = מילת חיבור) מבחינה פונטית המ"ם היא העיצור השייך לשלוש תכונות מתכונות העיצורים :

- א- עיצור קולי שייך לתכונת העיצורים הראשונה הנקראת, "הקוליות", לצד העיצורים ב,ג,ד,ו,ז,י,ל,ג,ע,ר (גלעדי, רבקה, 1989, עמ'92) .
- ב- עיצור שפתי שייך לתכונת העיצורים השנייה הנקראת, "מקום החיתוך", לצד העיצורים ב,פ,ב,ו,פ (שרביט, שמעון, 1994, עמ'40) .
- ג- עיצור צלילי שייך לתכונת העיצורים השלישית הנקראת, "אופן החיתוך", לצד העיצורים ל,ג,ר " (אפרט, מיכאל, 1985, עמ'172) .
- ד- עיצור אפי שייך לתכונת העיצורים השלישית הנקראת, "אופן החיתוך", לצד העיצור נ (גלעדי, רבקה, 1989, עמ'83) .

2. מקומה של מ"ם כחלק מן המילים בשפה העברית

2.1. כאות בסיסית

2.1.1. כחלק מן הפעלים :

- 2.1.1.1. בראש הפועל , כגון : מצא, מתח, מסר, מנה, מנע, מדד, מרד, מחה, משל (פריד, יצחק, 2004, עמ'14) .
- 2.1.1.2. בתוך הפועל, כגון : עמד, למד, גמל , סמך, תמה, אמר, שמר, גמר, אמן (יצחק, 1964, עמ'12) .
- 2.1.1.3. בסוף הפועל, כגון : ערם , הלם, גלם, אשם, קדם, שלם, תאם, בלם, חלם (פריד, יצחק , 2004, עמ'66) .
- 2.1.2. כחלק מן שמות העצם :
- 2.1.2.1. בראש השם , כגון : מדינה, מעלה, משטרה, מרכבה, משפט, מלאך, משרד (אהרן, לוי, 1977, עמ'45) .
- 2.1.2.2. בתוך השם, כגון : למידה, אמבטיה, חמה, נמל, צמח, שמש, במה (אהרן, לוי, 1977, עמ'67-88) .
- 2.1.2.3. בסוף השם, כגון : צלם, חלום, נאום, סולם, עולם, קיום, שלום, ים (שם, עמ'99-108) .
- 2.1.3. כחלק מן תוארי השם :
- 2.1.3.1. בראשו של תואר השם , כגון : מלוח, מתוק, מלא (כנעני, יעקב, 1998, עמ'3343) .
- 2.1.3.2. בתוכו של תואר השם , כגון : עמוק, צמא, שמח, שמן(אבן שושן, 1979, עמ'2730 , 2723) .

2.1.3.3. בסופו של תואר השם, כגון: רחום, אדום, תם (כנעני, יעקב, 1998, עמ' 210, 784).

2.1.4. כחלק מן תואר הפועל:

2.1.4.1. בראשו של תואר הפועל, כגון: מאוד, מחר, מטה, מעלה, מעט (אבן שושן, שם, עמ' 1304 ועוד).

2.1.4.2. בתוכו של תואר הפועל, כגון: אתמול, כמעט, תמיד, שמה (שם, עמ' 1304 ועוד).

2.1.4.3. בסופו של תואר הפועל, כגון: לעולם, לפנים (אבניאון, איתן, 2000, עמ' 101).

2.1.5. כחלק מן כינויי הגוף:

2.1.5.1. בסופו של כינוי הגוף, כגון: הם, אתם (אבן שושן, שם, עמ' 176).

2.1.6. כחלק מן מילות היחס:

2.1.6.1. בראשה של מילת היחס, כגון: מן (שם, עמ' 1385).

2.1.6.2. באמצעה של מילת היחס, כגון: לעומת, למען (אבניאון, איתן, 2000, עמ' 101).

2.1.6.3. בסופה של מילת היחס, כגון: עם, לשם (אבן שושן, שם, עמ' 1189 ועוד).

2.1.7. כחלק מן מילות הקישור:

2.1.7.1. בראשה של מילת הקישור, כגון: מלבד, מאז, מראש, מנגד (כנעני, יעקב, שם, עמ' 3271 ועוד).

2.1.7.2. בתוכה של מילת הקישור, כגון: שמא, אלמלא, כלומר, למשל (אבן שושן, שם, עמ' 1085 ועוד).

2.1.7.3. בסופה של מילת הקישור, כגון: גם, בטרם, ברם, אולם (כנעני, יעקב, שם, עמ' 98 ועוד).

2.2. כמוספית

כמוספית תחילית

2.2.1. בבינוני של בניין פֻעַל, כגון: מכבד, מכבדת, מכבדים, מכבדות (בלאו, יהושע, 1987, עמ' 71).

2.2.2. בבינוני של בניין פֻעַל, כגון: מכובד, מכובדת (מכובדה), מכובדים, מכובדות (בלאו, יהושע, 1987, עמ' 75).

2.2.3. בבינוני של בניין הפעיל, כגון: מכתב, מכתבה (מכתבת), מכתבים, מכתיבות (שם, עמ' 61).

2.2.4. בבינוני של בניין הופעל, כגון: מוכתב, מוכתבת (מוכתבה), מוכתבים, מוכתבות (שם, עמ' 65).

2.2.5. בבינוני של בניין התפעל, כגון: מתכבד, מתכבדת (מתכבדה), מתכבדים, מתכבדות (שם, עמ' 79).

2.2.6. בשם הזמן, כגון: מועד (אבניאון, איתן, 2000, עמ' 113).

2.2.7. בשם המקום, כגון: מזבח, מתבן, מרתף, מקלט, מבצר, מלון, מכון, מרעה, מוצא, מושב, משתלה, מכבסה, מספרה, מספנה.

2.2.8. בשם כלי-המלאכה, כגון: מזלג, מעדר, מגל, מכבש, מסרק, מצפן, מרצע, משפך, מזמרה, מחרשה, משאבה, מגרפה, מגרמה, מאפרה.

2.2.9. בסוגי הפעולות, כגון: מסחר, מלאכה, מקח וממכר, מקנה, מלוה, מדרש, מבטא, מקרא, משחק, מחקר, מדע.

2.2.10. מצבים נפשיים, כגון: מבוכה, מהומה, מזימה, מנוחה, מצוקה, מחשבה, מגור, מורא, משובה, מועקה, מחנק.

2.2.11. בפעולות ותוצאותיהן, כגון: מסע, מפל, מבט, מעצר, משלוח, משאף מאמר, מכתב, מזרע, מכשול, מעלל, מברק, מסמך, מבנה, מפנה, מדגה.

2.2.12. בשם המוסדות, כגון: ממשלה, מיצמה, מנהלה, משרד, משפחה, מפקדה, משטרה.

2.2.13. בפעולה המורכבת ממעשים רבים, כגון: מלחמה, מהפכה, מערכה, משמעת (בן אור, א., 1976, עמ' 40).

2.3. כמוספית סופית

2.3.1. כחלק מן סימן הריבוי:

2.3.1.1. של שמות העצם, כגון: חוטים, דינים, שירים, כוכבים, כובעים, מדעים, מטוסים, תותחם, עלים, עלים, מעשים ((בן אור, א., 1976, עמ' 70-72).

2.3.1.2. של בינוני פועל, כגון: כותבים, ושל בינוני פועל, כגון: כתובים (שם, עמ' 45-46).

2.3.1.3. של תואר השם, כגון: גדולים, קטנים. (חסין, זיליט, 2012, עמ' 387).

2.3.1.4. של שמות לועזיים, כגון: סטודנטים, קטלוגים, מוטיבים, היסטוריונים (ניר, רפאל, 2008, עמ' 255).

2.3.2. כחלק מן סימן הזוגי, כגון: עיניים, אוזניים, מאתיים, שנים, מספריים, מלקחים, מכנסיים, נעליים, יומיים, שבועיים (בן אור, א., 1976, עמ' 74).

3. האותיות בספר רות

ספר רות הוא הספר החמישי מספרי הכתובים, המייצגים את החלק השלישי מחקלי התנ"ך. הוא מהווה מארבעה פרקים, הפרק א כולל 22 פסוקים, הפרק ב כולל 23 פסוקים, הפרק ג כולל 18 פסוקים, הפרק ד כולל 22 פסוקים (האנציקלופדיה העברית, 1973, עמ' 199).

ספר רות כלל כל האותיות באלפבית העברי ובכל צורותיהן, התחיליות, התוכיות והסופיות, הרפות והדגושות בדגשים קלים ובדגשים חזקים. ומבחינה מורפולוגית, ספר רות כולל גם את הצורות הבסיסיות של האותיות ואת הצורות המוספיות, הן התחיליות והן התוכיות והסופיות, ולהלן כל האותיות שבספר זה :

3.1. האות א

- 3.1.1. "א,יג), "תקראנה" (א,כ), "תיראי" (ג,יא), " (ב,ד), "יצא" כאות בסיסית: בפעלים, "אמר" (ג,ז), " (ד,ד), "אשחית" (ד,ו); בבינוני, "גאל" (ד,ד), "תגאל" (ד,ו), "מציאתי" (ב,י), "ישאבון" (ב,ט), "יגאל" (ד,ד), " (ד,ד); בשם עצם " (א,יח), "לאמנת" (א,יח); בשם הפועל, " (ב,טו), "לגאול" (ג,ט), "מתאמצת" (א,א), "אשה" (א,ח), "מרא" (א,כ), "ישראל" (ב,יב), "מואב" (א,א), "אלמלך"; בשם תואר, " (א,ז), בכינוי הגוף, "אני" (א,כא), " (ב,יג); " (א,ד), "באחת דא"; בשם מספר, "האחת" (א,כא), "אלמני" (ד,ט); בכינוי הרמז, "הזאת" (א,יט), " (ד,ו), "אתם" (ג,י), "אתה" (ג,ט), "הוא" (א,א), "היא" (א,ג), "את אונכי" (ב,ט), "אל" (א,ז), "מאשר" (א,ח), " (ב,אשר), "כאשר" (ד,ז); במילות, "את" (א,ו), "וזאת" (ג,יח), "ואנה" (ב,יט), " (ד,ד), "איפה" (ב,יט), "איך" (א,ז), "אל" (א,יג), "נא" (ב,ב), "לא" (ב,יא), "אין" (ב,יט); בתואר הפועל, "מאד" (א,יג), "אחר" (ב,ב), "אחרי" (ג,ב), "מאז" (ב,ז), "אמנם" (ג,יב). (ג,יג) "אם" (א,יג), "אנה" (ב,יג), כמוספית-תחילית: בפעלים "אלף" (א,טז), "אלין" (א,טז), "אמות" (א,ז), "אקבר" (א,ז), " (א,יז), "אבקש" (א,ג), "אעשה" (ג,ה).
- 3.1.2. "אנה" (ב,יג), כמוספית-תחילית: בפעלים "אלף" (א,טז), "אלין" (א,טז), "אמות" (א,ז), "אקבר" (א,ז), " (א,יז), "אבקש" (א,ג), "אעשה" (ג,ה).
- 3.1.3. כמוספית-תחילית עם אות בסיסית: בפועל, "אמצא" (ב,ב). .

3.2. האות ב

- 3.2.1. " (ד,ב), "ותבכינה" (א,יד), "יברכה" (ג,יד), " (ב,ד), "כא" כאות בסיסית: כמו בפעלים, "בא" (ב,יד), " (ב,יא), "דברת" (ב,יג), "ותשב" (א,ו), " (ב,יח), "ותבקי" (ב,ח), "ותעזבי" (ב,ד), " (ד,א), "פרוד" (ב,יט), " (ד,יד); בבינוני, "עבר" (ב,טז), "לשכב" (ג,ד), "השכבת" (ב,יז), "ותשבע" (ג,ז); בשם עצם " (א,טז), "לשכב" (א,טו); בשם הפועל, "לשוב" (ג,ח), "שכבה" (ג,י), "שכבת" (ב,יז), "בית" (ג,ד); בשם תואר, " (ב,יג), "דבר" (ג,יח), "בן" (א,א), "בעז" (ב,א), "לב" (א,א), "מואב" (א,א), "בית" (ב,טו), "לכלתי" (ג,י) (ב,כב); בתואר הפועל, בלט (ג,ז); במילות, "בין" (ב,כ), "טוב" (ב,א), "קרוב" (ג,ז); " (א,א), "בארץ" (א,א), "בשדה" (א,ו), "בשדה" (א,ו), כמוספית-תחילית: בהיותה מילית-יחס, כמו ב- "בימי" (א,ז), " (ד,ז). " (ב,חמץ" (א,ז), "בבקר" (ג,יג), "ביום" (ד,ה), "בשראל" (ב,ג), "בדרך" (א,ז).
- 3.2.2. " (ד,ז). " (ב,חמץ" (א,ז), "בבקר" (ג,יג), "ביום" (ד,ה), "בשראל" (ב,ג), "בדרך" (א,ז).
- 3.2.3. כמוספית-תחילית עם אות בסיסית: כגון, "בשבלים" (ב,ב). .

3.3. האות ג

- 3.3.1. " (ב,יד), " (ב,יא), "גשי כאות בסיסית: בפעלים, "יגדלו" (א,יג), "תעגנה" (א,יג), "תפגע" (א,טז), "הגד" (ד,יד); בשם " (ז,ג), "גאל" (ד,ו); בבינוני, "גאל" (ד,ו), " (ג,ד), "יגיד" (ב,טז), "יפגע" (ב,כב), "וגלית" (ב,כא), "נגד" (ד,ד). במילות, "גם" (ב,א); " (ג,ב); בשם תואר, "גבור הפועל, "לגור" (א,א); בשם עצם, "גן" (ד,ד).
- 3.3.2. " (ד,ז). " (ב,חמץ" (א,ז), "בבקר" (ג,יג), "ביום" (ד,ה), "בשראל" (ב,ג), "בדרך" (א,ז).
- 3.3.3. כמוספית-תחילית עם אות בסיסית: כגון, "בשבלים" (ב,ב). .

3.4. האות ד

- 3.4.1. " (ד,יח), " (א,יב), "הוליד" (ד,יב), "ילד" (ד,ז), "ילדתי כאות בסיסית: בפעלים, "דבר" (ד,א), "ילדה" (א,ז), " (א,ז), "תדבקין" (א,יד), "יפריד" (א,יג), "יגדלו" (א,יג), "דבקה" (ב,יא), "ינדע" (ג,יד), "דברת" (ב,יג), "ינדע" (ג,יא); בתואר " (ג,טו); בבינוני, "ינדע" (ג,ח), "וימד" (ג,ד), "ויחרד" (ג,ג), "יגיד" (ג,ח), " (א,כ), "חסד" (א,ח), "דבר" (ד,ז), " (א,כ); בשם עצם, "יהודה" (א,א), "יד" (א,יג), "שדי הפועל, "מאד" (ב,י). " (ד,יח); בשם תואר, "דל" (ג,י); במילות, "עד" (ג,יד), "עוד" (א,יד), "מדוע" (א,יד).
- 3.4.2. " (ד,ז). " (ב,חמץ" (א,ז), "בבקר" (ג,יג), "ביום" (ד,ה), "בשראל" (ב,ג), "בדרך" (א,ז).
- 3.4.3. כמוספית-תחילית עם אות בסיסית: כגון, "בשבלים" (ב,ב). .

3.5. האות ה

- 3.5.1. " (ד,א), "הלכתי" (א,כא), "הייתי כאות בסיסית: כמו בפעלים, "ענה" (א,כא), "עשה" (ג,טז), "עלה" (א,ט), " (א,יב); בשם עצם, "הנה" (א,יג), "מהיות" (ד,ח); בשם הפועל, "היות" (א,יב), "היית" (ג,ב), "קנה" (ב,ז); בכינוי הרמז, "זה" (ד,ו), "היהודה" (א,א), "הריון" (ד,יג); בכינוי הגוף, "הוא" (ד,ז), "היא" (ד,טו), "אתה" (ב,יט), "פה" (ד,א). " (א,כא), "איפה" (ג,ב), "למה" (א,ז), " (ג,ב), "פה במילות, "הנה" (א,ז).
- 3.5.2. " (ד,ז). " (ב,חמץ" (א,ז), "בבקר" (ג,יג), "ביום" (ד,ה), "בשראל" (ב,ג), "בדרך" (א,ז).
- 3.5.3. " (ד,יח), ושל " (א,כא), "הוליד כמוספית-תחילית: בהיותה חלק מסימן לבניין הפעיל של הפעלים, "הרע" (א,יט), "האשה" (ב,יא); בהיותה ה"א הידיעה, "האיש" (ד,י), ולבניין הופעל, "הגד שם הפועל, "להקים" (א,יט), "המת" (ד,ה), "העיר" (א,ד), "המקום" (א,ז), "המנות" (א,ז), "השנית" (ג,יד), "האחת" (ב,ז), "הפית" (ב,ז), "האכל" (ב,יד), "הלחם" (ב,ו), "הבקר" (ב,ב), "הנער" (א,כב), "השדה" (א,כב), "המואביה" (א,ז).

"(ג, יח), "השער" (ד, א), "העם" (ד, ט), "הנרע" (ב, יד), "הערב" (ב, יז), "היום" (ב, יט), "הגרן" (ג, ג), "הדבר" (א, יט), "הל" (א, א). " (ד, טז); בהיותה ה"א השאלה, "הזאת" (ד, יב), "הילד" (ז, ד), "התמורה" (ז, ד), "התעודה" (ז, ד) כמוספית-תחילית עם מוספית-סופית: בשמות, "הגאלה" 3.5.4.

ובפעלים, "הותרה" (ב, יח), "הגידה" (ד, ד).
3.5.5. "(א, יד), " (א, יג), "דבקה" כמוספית-סופית: בהיותה ציון לגוף הנסתר בפועל עבר, "שמצה" (א, ו), "יצאה" (א, יא), "לקנה" (א, ח), "שכנה" (ג, ד); בהיותה סימן לגוף הנוכחות בפעלים, "תלכנה" (ב, יט), "מכרה" "עשתה" ; בהיותה חלק מכינוי-שייכות, "ילדיה" (א, ה), "א, כא" (א, ח), "תשכנה" (א, יג), "תענה" (א, יג), "תקראנה" "אמה" (א, ח), "אשה"; בהיותה חלק מכינוי-מושא לנסתרת, "תכלימה" (ב, טו); בהיותה חלק מהסימן של שם עצם (א, כא), " (ד, ב); ושל שם תואר נקבה, "מלאה" (ב, ו); ושל שם מספר נקבה, "עשרה" (ג, ח), "נערה נקבה, "אשה" (ד, טו); במובן (אל) בסוף הפעלים, "אלכה" (ב, ב), ובסוף השמות, "ארכה" "שלמה" (ב, יב), "נכריה" (ב, י), "טובה" ; וחלק מהסימן של בינוני פעול יחידה, "פרוכה" (ב, י); בהיותה חלק מהסימן של בינוני פועל יחיד, "זרה" (ג, ב), (ג, י).

3.6. האות ו

3.6.1. "(א, ה), " (א, ד), "וימתו" (א, ג), "וישבו" (א, ב), "ותשאר" כאות בסיסית: בהיותה וו היפוך "ויבאו" ; "(א, יא), "ויצו" (ב, ו), " (ג, יח), ותשק" (א, יד), "והיו" (א, כב), "ותצא" (ז, א), "ותאמר" (ג, יד), "ותשב" "ותקם" " (א, יז), "וכה" (א, טז), "ושם" (א, טז), "ואלהיה" (א, טו), "ובאשר" (ב, ח) וו חיבור, " (ז, ב), "ועד" (ז, ב), "וגם" (ד, יד), "תקנה" (א, יב). (א, יז); בשם העצם, "יהנה" (ז, ב).

3.7. האות ז

בשם העצם, "פעז" (ד, ט), " (ב, כ); בבינוני, "זרה" (ג, ב); " (א, יב), "עזב" כאות בסיסית: בפעלים, "זקנתי" (ז, ב), " (ז, ב), "הזאת" (ב, ה), בתואר הפועל, "מאז" "הנרע" (ד, יב); בכינוי הרמז, "זה" (ב, ז).

3.8. האות ח

3.8.1. "(ב, יב); " (ב, ז); בשם הפועל, "לחסות" (ג, ח), "ותחדל" (א, יח), "ותחבט" כאות בסיסית: בפעלים, "ויחרד" (ב, ב); בתואר הפועל, "אחרי" (ג, י), (אחר) (ב, ב). בשם העצם, "חסד" (א, ח), "חיל" (ב, א), "חן" (ז, ב).

3.9. האות ט

3.9.1. "(ב, ח), " (ב, יד), "תלקט" (ב, טו), "יטב" (א, ג); בשם הפועל, "ללקט בפעלים, "וטבלת" כאות בסיסית: 3.9.1. " (ד, טו). " (ג, ג), "טובה", "ללקט" (ב, טו); בשם תואר, "טוב" (ז, ב).

3.10. האות י

3.10.1. "(א, יג); " (א, יג); בשם הפועל, "היות" (ב, יא), "יצאה" (א, יב), "ידעת" בפעלים, "ילדתי" כאות בסיסית: 3.10.1. בשם העצם, "יהודה" (א, א), "יהנה" (ד, יא), "ישכאל" (ב, יב), "ינד" (א, יג); בתואר הפועל, "יש" (א, יב). (ב, יב), "ישכב" (א, יז), "ישלם" (א, יז), "יוסף" (א, יז), "יפריד" כמוספית-תחילית: בפעלים, "ינעשה" 3.10.2. " (ג, יח). , "ינדע" (ג, יד), "ישקט" (ג, ד), "יפיר" (ג, יד), "ינדע" (ג, ד), "יגיד" (ג, יח).

3.11. האות כ

3.11.1. "(ג, יח); בבינוני, "פרוץ" (ד, יד); בשם " (ג, יד), "פלה" (ג, ב), "יפיר" בפעלים, "ותלך" כאות בסיסית: 3.11.1. (ט, ט) הפועל, "לקת" (ג, י); בשם התואר, "נכריה" (ב, י); בשם העצם, "הפלים" (ב, ט); בכינוי גוף, "אנכי" (ג, יח). " (ב, כב), "איך" ; במילות, "כי" (ג, ו) " (ב, יג), "פכל" (א, ד), "פאחת" כמוספית-תחילית: כמילת יחס, "פער" 3.11.2.

3.11.3. "(א, י), " (ב, י), "ולנוכחת, "אתך" כמוספית-סופית: ככינוי שייכות לנוכח, "שפחתך" (ב, יג), "בעיניך" (ב, יא); כחלק מכינוי שייכות לנוכחים, " (ב, ט); "אישך" (ב, יא), "אביך" (א, ט), "יבמתך" (א, ט), "עיניך עמד" (ב, ד). "לקם" (א, יא), "מכם" (א, יג), "עמכם" (א, ח); ככינוי מושא, "יברכך" (ב, ד).

3.12. האות ל

3.12.1. "(א, יג); בשם עצם, "לקחם" ; בבינוני, "גאל לקנה" (א, ח), "יגדלו" (א, יג) בפעלים, "כאות בסיסית: 3.12.1. (ב, ח). " (א, כא), "אל" (א, טו), "לא" ; במילות, "לקמה" (ב, יג, ד, יא), "לב" (א, ו), "לקחת" (א, ח), "לתת" 3.12.2. כמוספית-תחילית: כמילת יחס, "לאיש" (ג, ג), "לקם" (א, יא), "לבי" (ב, יב), "ללקט" (ב, טו), "לאמר" (ב, טו). " (א, יח), "לחסות" (ז, א), "לדבר" (א, יח), "לשוב" (ז, ב).

3.13. האות מ: נדבר עליה במפורט במחקרנו בנושא עיקרי נפרד.

3.14. האות נ

בתואר הפועל, " (א, כא) ; " (א, יב), "אלין" (א, טז), "ענה" (ג, יז), "זקנתי כאות בסיסית: בפעלים, " נתן. 3.14.1. " שני " (א, כב) ; בשם המספר, " נעמי " (ב, ו), " " (א, ד), "נפש" (ד, טו), "נערה בשם עצם, "נשים" (א, טו) ; "הנה " (ב, ב), "נגד" (ד, ד) " (ג, ט) ; במילות, "מן" (ג, י), "נא (א, ב), "שניהם" (א, ה) ; בכינוי הגוף, "אני" (א, כא), "אנכי

3.14.2.. כמוספית-תחילית : בהיותה סימן לגוף המדברים, "נָשׁוּב" (א,י)

[illegible]

3.15. האות ס

3.15.1. "וַיִּסֶר" (ד,א); בשם הפועל, " (ב,ז), "וַיִּסְכֶּה" (ג,ג) כאות בסיסית: בפעלים, "וַיִּסְיף" (א,ז), "וַיִּסְפֹּת" (א,ז); בשם עצם, "חֶסֶד" (ח,א). לְחֶסֶת

3.16. האות ע

3.16.1 " (ד,א); בבינוני, "עָבַר" (ב,כ), "עָשָׂה" (ג,טז), "עָלָה" (א,כא), "עָיַב" כאות בסיסית: בפעלים, "עָנָה" (ב,יא), "עָרְפָה" (א,ג); בשם תואר, "עֲשִׂיר" (ג,י); בשם המספר, " " (ג,יא); בשם עצם, "עֵם" (ד,א), " יודע " (ב,יז), "עוֹד" (א,יד), "עֵל" (ב,ה), בתואר הפועל, "מָעֵט" (ב,ז); במילות, "עֵם" (ב,ח), "עַד" (ד,ב); עֲשָׂרָה " (ג,ב) .

3.17. האות פ

3.17.1. פָּקַד " (ג,ט), " (ג,יח), "וּפְרָשָׁה" (א,יז), "יָפַל" (א,יז), "יִפְרִיד" (א,יז), "יִפְגְּעוּ" (ב,כב) כאות בסיסית: בפעלים, "פָּקַד" (ג,ט); " (ב,יט), " (ז,ד); במילות, "אֵיפָה בתואר הפועל, "לְפָנִים" (ז,ד); בשם עצם, "פֶּן" (ד,ו), "פָּרִיז" (ד,יב); " (ד,א) .

3.18. האות צ

3.18.1. "א,ג), " (ג,ו), "וּצְמַת" (ב,ט), "וּתְצֹא" (א,ז), "וּתוֹצֵא" (ב,יח), "יִצְאָה" כאות בסיסית: בפעלים, "צִוְתָהּ. 3.18.1. " (א,ז), "קָצִיר" (א,יח); בשם עצם, "אָרֶץ" (ב,י), "וַיִּצְבֹּט" (ב,יד); בבינוני, "מִתְאַמְּצֶת" "אֲמַצָּא" (ב,ב), "מִצְאָתִי" (א,כב).

3.19. האות ק

3.19.1. "בג), (ד,יג), "נִיָּקָר", "נִיָּקַח" (ד,ט), "וּקְרָא" (ד,יא), "קָנִיתִי" (ד,ד) כאות בסיסית: בפעלים, "קָנָה" 3.19.1. "ד,י), (א,יז); בשם הפועל, "לָלַקֵּט" (ב,טו), "לָהֶקִים" (א,יד), "אָקְבֵר" (א,ט), "דָּבְקָה" (ב,טו), "נִתְשַׁק" (נִתְשָׁק) בתואר הפועל, "ב,כ); " (ב,כג), "תִּקְוָה" (א,יב); בשם תואר, "קָרוֹב); בשם עצם, "קָצִיר" (ד,ז) "לָקִים" (א,כא). "וְרִיקָם"

3.20. האות ר

"(ב,כא); בביוני, "(א,ג), "אמר", "ותשאַר ג,ג (" כאות בסיסית: בפעלים, "ותרא" (ב,יח), "ורחצתָ. 3.20.1
 "(א,יח), "לאמר" "(א,א), "לדבר" (ג,ב); בשם תואר, "עשיר" (ג,י); בשם הפועל, "לגור" "פרוץ" (ב,יט), "זרה
 " (א,יג). "(א,ז); במילות, "אשר" (ב,טו); בשם עצם, "רות" (ב,כב), "רם" (ד,יט), "ארץ

3.21. האות ש

"(ב,יב), (ג,יח), "יִשְׁלָם" (ג,יג), "אָפְּרַי" (" (ד,ז), "שְׂמֻעָה" (א,ו), "אָפְּרַי" כאות בסיסית: בפעלים, "שְׁלַף" 3.21.1. " (ג,ז); " (א,ז), "לְשָׁכָב) , "יִשְׁכָּב" (ג,ד); בשם הפועל, "לְשׁוֹב" (ג,ג) " (ב,יד), "וְשָׁמַת" (ג,יח), "נִתְשָׁבַע" ?יִשְׁקֹט " (ג,יא); בשם התואר, "שְׁלֵמָה" (ב,יב); בשם המספר " (ד,ה), "שְׁעָר" (ג,ח); בשם העצם, "שֶׁם בְּבִינוּנִי" , שְׁכָכַת " (א,ז); בתואר הפועל, "שֶׁם" (א,ד), "שְׁלֹשׁוֹם" (ב,יא) . ג,טו), "שְׁנֵי" (א,ב), "וְשָׁתִי" ("שֶׁשׁ"

3.22. האות ת

"(ד,יד); בשם העצם, "(ד,יא), "הַשְּׁבִית" (ד,ז), "יָמֵן" (א,ג), "וְנָתַן כָּאוֹת בְּסִיסִית: בַּפְעָלִים, "וַיִּמָּחַ" 3.22.1. " (ג,טז), "אָתָם" (ב,יא), "תַּחַת" (ב,יב); בְּכִינוּי הַגּוֹף, "אֶת" (ד,יב); בְּתוֹרַת הַפּוֹעֵל, "תְּמוֹל" (ד,יא), "תִּמָּר" בֵּית (ד,ט)."

" (א,ט), "תליני" (א,יא), "תלכי" (ב,כב), "תלכנה" (ד,ד), "תצאי" כמוספית-תחילית: בפעלים, "תגאל" 3.22.2. " (א,ו), " (א,ו), "ותשב" (א,ה), "ותקם" (א,ו), "ותשאר" (א,כ), " (א,ז), "ותשכנה" (א,יג), "תקראנה" (א,טז), "תמותי" (א,יד), "ותבכינה" (א,יד), "ותאמר" (א,טו); בשם העצם, "התמורה" (ז,ד), "התעודה" "ותצא" (ז,א), "ותשק" (ז,ד).

" (ד,יח). כמוספית-תחילית עם מוספית-סופית : "תולדות" 3.22.3.

" (ב,יט). כמוספית-תוכית: חלק מסימן של גוף הנסתר בפעלים, "היתה" (ז,א), "עשתה" 3.22.4.

" (א,ד); חלק מן הסימן של גוף המדבר בפעלים, "זקנתי" כמוספית-סופית: סימן של שם הנקבה, "השנית" 3.22.5. " (ב,ז), ושל גוף הנוכח, "דברת" (ב,יג), ושל " (ב,י), "ואספתי" (ב,ט), "מצאתי" (א,יב), "צויתי" (א,יב), "ילדתי" (ב,ט), "ושתי" (ב,ט); חלק מן הסימן של הרבות, " (ב,יא), "והלכתי" (ב,ח), "עשית גוף הנוכח, "שמעת" (א,יג), " (א,יג), "כלות" (ב,כג); סימן לשם הפועל של פעלים נח"י ל"ה, "היות" "מאביות" (א,ד), "בנערות" (ב,ג); בביוני של " (א,כב), "משפחת" (ב,ג), חלקת (ג,ג); סימן של שם נקבה נסמך, "יבמתך" (א,טו), "כלתה" (ג,ח). יחידה, "שכתי" (ג,ח).

4המ"ב בספר רות

4.1. כאות בסיסית

4.1.1. חלק ממילת יחס : מן (ז,א), עם (ב,ח).

4.1.2. חלק ממילת תנאי : אם (ב,כא).

4.1.3. חלק משם פועל : אמנת (ז,טז).

(, תמר (ד,יב), רם (ד,יט), (, מואב (א,א), נעמי (נעמי), מחלון (א,ב), חלק משם עצם פרטי: אלימלך (א,ב), (, עמינדב (ד,יט), שלמה (ד,כ).

, עם (ב,יא), היום, מרא (א,כ), שם (א,ד), המנות (א,יז), מות (ב,יא), חלק משם עצם כללי: לחם (א,א), (, (ב,יט), הערמה (ז,ג), המטפחת (ג,טו), העם (ד,ט), מנוח (ג,א), מנוחה (א,ט), התמורה (ד,ז).

4.1.6. חלק משם פועל : לאמר (ז,יז), להקים (ד,י), לקים (ז,ז).

4.1.7. חלק משם תואר : מלאה (א,כא), שלמה (ב,יב), אלמני (ד,א).

4.1.8. חלק מתואר פועל: מאד (א,יג), שם (א,ד), שמה (ז,א), מעט (ב,ז), תמול (ב,יא), שלשום (ב,יא), הים (ב,יד), (, (ב,יד), ריקם (ג,יז), לפנים (ז,ד), אמןם (ג,יב), בטרם (ג,יד).

4.1.9. חלק מפועל עבר : אמר (ג,יז), אמרתי (ד,ד), המר (א,כ), שמעה (א,ו), שמעת (ב,ח), מצאתי (ב,י), נחמתני (ב,יג), מכרה (ד,ג).

4.1.10. חלק מפועל עבר, שקדמה לו וו ההיפוך : וצמת (ב,ט), ושמתי (ג,ג).

4.1.11. חלק מפועל עתיד : אמות (א,יז), תמותי (א,יז), אמצא (ב,ב), ישלם (ב,יב), תכלימוה (ב,טו), תאמרי (ג,ה).

4.1.12. חלק מפועל עתיד, שקדמה לו וו ההיפוך: וצמת (א,ג), ותאמר (א,ח), ותקם (ב,טו), וצמתו (א,ה).

ותאמרנה (א,י), ויאמר (ב,ד), ויאמרו (ב,ד), ותעמוד (ב,ז), וימד (ג,טו).

4.1.13. חלק ממילת חיבור : גם (ב,טו).

4.1.14. חלק מכינוי גוף פרוד לנסתרים : והמה (א,כב), אתם (ד,ט).

4.1.15. חלק ממילת שאלה : למה (א,יא), מדוע (ב,י), מי (ג,ט).

4.2. כמוספית

4.2.1. כמוספית תחילית

4.2.1.1. כמילת יחס :

4.2.1.1.1. בהיותה קודמת לשם עצם כללי: מבית (א,א), משפחת (ב,א), מצד (ב,יד), מזקני (ד,ב), משדה (ד,ג), מיד (ד,ה), ומשער (ד,י).

4.2.1.1.2. בהיותה קודמת לשם מספר : משני (א,ה), משכעה (ב,יח).

4.2.1.1.3. בהיותה קודמת לתואר פועל : מאחרת (א,טז).

4.2.1.1.4. בהיותה קודמת לכינוי גוף : מקם (א,ח).

4.2.1.1.5. בהיותה קודמת לכינוי רמז : מזה (ב,ח).

4.2.1.1.6. בהיותה קודמת לכינוי המשך : מאשר (ב,ט).

4.2.1.1.7. בהיותה קודמת למילת יחס : מעם (ב,יב), ממני (ג,יב), ומאת (ד,ה).

4.2.1.1.8. בהיותה קודמת לביוני פועל : מגאלנו (ב,כ).

4.2.1.1.9. בהיותה קודמת לשם פועל : מהיות

4.2.1.2. כסימן של בינוני

4.2.1.2.1. כסימן לבינוני פועל בניין הפעיל : מפרך (ב,יט), למשיב (ד,טו) .

4.2.1.2.2. חלק מהסימן של בינוני פועל בניין התפעל: מתאמצת (א,יח) .

4.2.2. כמוספית סופית

4.2.2.1. עם השמות

4.2.2.1.1. חלק מסימן הרבים של שמות העצם: המתיים (ב,כ), השפטים (א,א), פנים (ד,טו), שפרים (א,כב), הנפרים (ב,טו), הנפרים (ב,ט), הפלים (ב,ט), הנפרים (א,ד), שנים (א,ד), בשפלים (ב,ב), הקפרים (ב,ג), הנפרים (ב,טז), החיים (ב,כ), המתיים (א,ח), החטים (ב,כג), הנפרים (ג,י), אנשים (ד,ב), הישבים (ד,ד), עדים, והנפרים (ד,יד) .

4.2.2.1.2. חלק מכינוי גוף לנסתרים קשור עם שם מספר : שניהם (א,ה), שתיים (א,יט) .

4.2.2.2. עם הפעלים

4.2.2.2.1. חלק מכינוי גוף לנסתרים הקשור עם פועל עבר : עשיתם (א,ח) .

4.2.2.2.2. חלק מכינוי גוף לנסתרים עם פועל עבר, שקדמה לו וו ההיפוך : נעזבתם (ב,טז) .

4.2.2.3. עם המילות

4.2.2.3.1. חלק מכינוי גוף לנסתרים קשור עם מילת היחס: להם (א,ד), לכם (א,ט) .

5. ניקודה של מ"ם במילים של ספר רות

5.1. ניקודה בתנועות הקטנות

5.1.1. מנוקדת בפתח, כגון : מחלון (א,ב) , ותאמרנה (א,י), אפרתי (א,יב), מר (א,יג), המר (א,כ), שמעת . אפר (ג,יז) (ב,ח) .

5.1.2. מנוקדת בסגול, כגון : אלימלך (ב,ג), ותאמר (ב,ז), מתאמצת (א,יח) .

5.1.3. מנוקדת בחיריק קטן, כגון: מבית (ב,ד), משני (א,ה), משדי (א,ו), מן (א,ז), מהיות (א,יב), מקם (א,יג), מתאמצת (א,יח) .

5.1.4. מנוקדת בחולם קטן, כגון : מאביות (א,ד), אלמני (ד,א), לאמר (ד,ד) .

5.1.5. מנוקדת בקובץ, כגון : וימתו (א,ה) .

5.2. ניקודה בתנועות הגדולות

5.2.1. נשמה (ז,א), עמה (ז,א), אמה (א,ח), עמכם (א,ח), ועמדי (א,ח), למה 5.2.1. מנוקדת בקמץ, כגון : המקום (ז,א), (א,יא), עמה (א,טו), המנות (א,יז), מרא (א,כ), מצאתי (ב,י), מנוח (ג,א) .

5.2.2. מנוקדת בצירה, כגון: בימי (א,א), המתיים (א,ח), ומאשה (א,ה), במעי (א,יא), מאחרך (א,טז), עמד . (א,טז), מאז (ב,ז), מאשר (ב,ט) .

5.2.3. מנוקדת בחיריק גדול, כגון : נעמי (ב,כ), עמי (א,יא), עמי (ג,יא), מי (ג,ט) .

5.2.4. תמול 5.2.4. מנוקדת בחולם גדול : מואב (ד,ג), עמו (א,ו), לחמותה (א,יד), המואביה (א,כב), מות (ב,יא) , (ב,יא) .

5.2.5. מנוקדת בשורוק, כגון : תמותי (א,יז), אמות (א,יז), התמורה (ז,ד) .

5.3. ניקודה בקמץ חטוף, כגון : וימת (ג,א) .

5.4. ניקודה בשווא

5.4.1. בשווא נח: אמצא (ב,ב) .

5.4.2. בשווא נע: שמעה (א,ו), מנוקה (א,ט), מאד (א,יג), מעט (ב,ז), יבמתך (א,טו), מלאה (א,כא) .

6. המ"ם הדגושה בספר רות

הדגש שבתוך המ"ם היא תמיד, כמובן, דגש חזק . ומ"ם זאת מצויה בחמישה מצבים בספר רות :

6.1. כאות ראשונה במילה באה אחרי ה"א הידיעה, כגון : המקום (ג,ד), המתיים (ב,כ), המואביה (ב,כא), המטפחת . (ג,ט), המת (ד,ה) .

6.2. כאות ראשונה במילה באה אחרי מילת יחס, כגון : ממטפחת (ב,א) .

6.3. במילה מורכבת מהברה אחת הקשורה עם כינויי שייכות, כגון : עמו (א,ו), עמה (א,טו), אמה (א,ח), עמי . (א,יא), עמה (א,טו), עמד (א,טז) .

6.4. במצב הטבת ההגייה, כגון : נשמה (ז,א), למה (א,יא), והמה (א,כב) .

6.5. (92) . בבינוני של בניין התפעל, כגון : מתאמצת (א,יח) .

7. צמדי המ"ם עם האותיות האחרות במילים של ספר רות

7.1. צמדים עם האותיות שלפני המ"ם

7.1.1. אמ

7.1.1.1. " (ב,כא), " אַמְרֵתִי " (א,יב), " אַמּוֹת " (א,יז), " אַמְנֶם " (ג,יב) כשהאל"ף מנוקדת בקמץ, כגון : " אַמֵּר

7.1.1.2. " (א,יח) . כשהאל"ף מנוקדת בפתח, כגון : " מְתַאֲמָצֶת

7.1.1.3. כשהאל"ף מנוקדת בחטף פתח, כגון : " אַמְתָּד " (ג,ט) .

7.1.1.4. כשהאל"ף מנוקדת בחיריק קטן , כגון : " אֵם " (ב,כא), " אִמָּה " (א,ח), " וְאִמָּד " (ב,יא) .

7.1.1.5. כשהאל"ף מנוקדת בסגול, כגון : " אַמְצָא " (ב,ב) .

7.1.1.6. כשהאל"ף מנוקדת בחולם קטן, כגון : " לְאִמָּנֶת " (ד,טז) .

7.1.1.7. " (א,ח), " וַתֹּאמְרָנָה " (א,י), " וַיֹּאמְרוּ " (ב,ד), " וַתֹּאמֶר כשהאל"ף חסרת תנועה, כגון : " וַיֹּאמֶר

. " (ב,ד), " לְאִמֵּר " (ד,ד) .

7.1.2. במ

7.1.2.1. כשהבי"ת מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " יְבַמְתָּד " (א,טו) .

7.1.2.2. " (א,יא) . כשהבי"ת מנוקדת בשווא, כגון : " בְּמַעִי

7.1.3. גמ

7.1.3.1. כשהגימ"ל מנוקדת בפתח, כגון : " גֵּם " (א,ה) .

7.1.4. המ

7.1.4.1. " (א,ח), " הַמָּנֹת " (א,יז), " (א,ז), " הַמֵּת " (ד,ה), " הַמֵּתִים כשהה"א מנוקדת בפתח, כגון : " הַמָּקוֹם " (ג,טו) . " (א,כב), " הַמְטַפֶּחַת " הַמּוֹאֲבִיָּה

7.1.4.2. כשהה"א מנוקדת בסגול, כגון : " לָהֶם " (א,ד), " שְׁנִיָּהֶם " (א,ה), " שְׁתִּיָּהֶם " (א,יט) .

7.1.4.3. " (א,כ), " וְהָמָּה " (א,כב) . כשהה"א מנוקדת בצירה, כגון : " הַמֵּר

7.1.4.4. " (א,יט) . כשהה"א מנוקדת בחולם קטן, כגון : " וַתֵּהֶם

7.1.5. ומ

7.1.5.1. " (א,ט), " וַיֵּמָאֵת תנועת הו"ו הקודמת למ"ם היא תמיד "ו", כגון : " וַיֵּמָאֵשָׁה " (א,ה), " וַיִּמְצָאנָה " (ד,י) . " (ד,י) . " וַיִּמְחֲלוּן " (ד,ט), " וַיִּמְשְׁעֵר

7.1.6. חמ

7.1.6.1. כשהחי"ת מנוקדת בפתח, כגון : " נַחְמָתָנִי " (ב,יג) .

7.1.6.2. " (א,א) . כשהחי"ת מנוקדת בסגול, כגון : " לָחֶם

7.1.6.3. כשהחי"ת מנוקדת בחולם קטן, כגון : " בַּחֲמִץ " (ב,יד) .

7.1.6.4. " (ב,יט) . כשהחי"ת מנוקדת בחטף פתח, כגון : " לַחֲמוּתָה " (א,יד), " חֲמוּתָד " (ב,יא), " חֲמוּתָה

7.1.7. ימ

7.1.7.1. " (א,ה) . " (א,ג), " וַיָּמְתוּ " (ג,טו), " וַיָּמָת כשהיו"ד מנוקדת בקמץ, כגון : " וַיָּמָד

7.1.7.2. " (ז,ז) . כשהיו"ד מנוקדת בצירה, כגון : " לָקִים

7.1.8. כמ

7.1.8.1. " (א,ח), " לָכֶם " (א,ט), " מָכֶם " (א,יג) . כשהכ"ף מנוקדת בסגול, כגון : " עֲמָכֶם

7.1.9. למ

7.1.9.1. " (א,יא) . כשהלמ"ד מנוקדת בקמץ, כגון : " לָמָה

7.1.9.2. " (ב,יב), " שְׁלָמָה " (ב,יב) . כשהלמ"ד מנוקדת בצירה, כגון : " וְשָׁלֵם

7.1.9.3. " (ב,יד) כשהלמ"ד מנוקדת בחולם קטן, כגון : " הָלֵם

7.1.9.4. " (ד,טו), " שְׁלָמָה " (ד,כ), כשהלמ"ד מנוקדת בשווא, כגון : " לָמִי " (ב,ה), " אֶלְמִנִי " (ד,א), " לְמִשִּׁיב " (ד,כא) . " וְשָׁלְמוֹן

7.1.10. נמ

7.1.10.1. כשהנו"ן מנוקדת בקמץ, כגון : " אַמְנֶם " (ג,יב) .

7.1.11. עמ

7.1.11.1. כשהעי"ן מנוקדת בקמץ, כגון : " הָעָם " (ד,ט) .

- 7.1.11.2. " (ב,יא), " עָמוֹ " (א,ו), " עָמִי " (א,ז), " עָמָה " (א,ט), " עָמָה כשהע"ן מנוקדת בפתח, כגון : " עָם " (א,טז), " עָמִינָדָב " (ד,יט) .
- 7.1.11.3. " (א,ח), כשהע"ן מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " עָם " (א,ח), " עָמִי " (א,יא), " עָמָה " (א,ז), " עָמָם " (א,ח), " וְעָמִי " (א,ח) .
- 7.1.11.4. " (ב,ז) . " (א,ב), " הָעָמִים כשהע"ן מנוקדת בחטף קמץ, כגון : " נָעָמִי " (א,ז) .
- 7.1.11.5. כשהע"ן מנוקדת בחטף פתח, כגון : " וְעָמוֹד " (ב,ז) .
- 7.1.12. צִמ
- 7.1.12.1. כשהצד"י מנוקדת בקמץ, כגון : " וְצָמַת " (ב,ט) .
- 7.1.13. קִמ
- 7.1.13.1. " (ג,ז) . כשהקו"ף מנוקדת בקמץ, כגון : " רִיקָם " (א,ו) . כשהקו"ף מנוקדת בקמץ חטוף, כגון : " וְקָמָם " (א,ו) .
- 7.1.14. רִמ
- 7.1.14.1. כשהרי"ש מנוקדת בקמץ, כגון : " רָם " (ד,יט) .
- 7.1.14.2. " (ג,ז) . כשהרי"ש מנוקדת בצירה, כגון : " הָעָרְמָה " (א,ז) .
- 7.1.14.3. כשהרי"ש מנוקדת בסגול, כגון : " בָּטָרָם " (ג,יד) .
- 7.1.15. שִׁמ
- 7.1.15.1. " (ב,ח) . כשהשי"ן מנוקדת בקמץ, כגון : " שָׁם " (א,ב), " שָׁמָּה " (א,ו), " שָׁמָּה " (א,ז), " שָׁמַעְתָּ " (א,ג) . כשהשי"ן מנוקדת בפתח, כגון : " וְשָׁמַעְתָּ " (א,ד) . כשהשי"ן מנוקדת בצירה, כגון : " שָׁם " (א,ג) . כשהשי"ן מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " שָׁמַעְתָּ " (ג,ג) . כשהשי"ן מנוקדת בשווא, כגון : " שָׁמוֹ " (ד,יד) .
- 7.1.16. תִּמ
- 7.1.16.1. " (ד,יב) . " (א,ז), " תָּמַר כשהת"ו מנוקדת בקמץ, כגון : " תָּמוֹתִי " (א,ז) . " (א,ח), " וְעִזְבָתָם " (ד,ט), " עֲשִׂיתָם כשהת"ו מנוקדת בסגול, כגון : " אָתָם " (א,ב), " הַתְּמוֹרָה " (ז,ד) . כשהת"ו מנוקדת בשווא, כגון : " תָּמוֹל " (א,ז) .
- 7.2. צִמְדִים עִם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁאַחֲרֵי הֵמָּה
- 7.2.1. מֵא
- 7.2.1.1. " (ד,י), " מֵאֲבִיּוֹת " (א,ד) . כשהמ"ם מנוקדת בחולם קטן, כגון : " הַמֵּאֲבִיָּה " (א,ד), " כשהמ"ם מנוקדת בצירה, כגון : " מֵאֲחִירָה " (א,טז), " מֵאֲזוּ " (ב,ז), " מֵאֲשֶׁר " (ב,ט), " וּמֵאֲשֶׁה " (א,ה) .
- 7.2.1.3. " (א,ג) . כשהמ"ם מנוקדת בשווא, כגון : " מֵאֵד " (א,ג) .
- 7.2.2. מֵב
- 7.2.2.1. " (א,א) . כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מֵבִית " (א,ג) .
- 7.2.3. מֵג
- 7.2.3.1. כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מֵגֵלְנוֹ " (ב,כ) .
- 7.2.4. מֵד
- 7.2.4.1. כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " וְעָמִי " (א,ח) .
- 7.2.4.2. " (ג,ט) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ חטוף, כגון : " וְיָמָד " (א,ב), " מֵדֶעְתָּנוּ " (ג,ב) .
- 7.2.4.4. " (ב,י) . כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " מֵדוּעַ " (א,ז) .
- 7.2.5. מֵה
- 7.2.5.1. " (א,יא), " כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " שָׁמָּה " (א,ז), " עָמָה " (א,ז), " אָמָה " (א,ח), " לָמָה " (א,טז), " וְהָמָה " (א,כב), " שָׁלָמָה " (ב,יב), " הָעָרְמָה " (ג,ז) .
- 7.2.5.2. " (א,יב) . כשהמ"ם מנוקדת בשווא, כגון : " מֵהִיּוֹת " (א,ז) .
- 7.2.6. מֵו
- 7.2.6.1. כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " הַמָּוֶת " (א,ז) .

- 7.2.7. מז
- 7.2.7.1. " (ד,ב) . כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מִזָּה " (ב,ח), " מִזְּקָנִי
- 7.2.8. מח
- 7.2.8.1. " (א,ב) . כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " מִחְלוֹן
- 7.2.9. מט
- 7.2.9.1. " (ג,טו) . כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " הַמְטָפֶחֶת
- 7.2.10. מכ
- 7.2.10.1. (. " (מְכָרָה " (א,ח), " מְכָרָה כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " עֲמָכֶם
- 7.2.10.2. כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " מְכִירָה " (ב,יט) .
- 7.2.10.3. " (א,טז) . כשהמ"ם מנוקדת בצירה, כגון : " עֲמָךְ
- 7.2.10.4. כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מְכָם " (א,יג) .
- 7.2.11. מל
- 7.2.11.1. " (א,ב) . כשהמ"ם מנוקדת בסגול, כגון : " אֱלִימָלֶךְ
- 7.2.11.2. " (א,כא), " שְׁמֵלִיתֶיךָ " (ג,ג) . כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " מְלָאָה
- 7.2.12. ממ
- 7.2.12.1. כשהמ"ם הראשונה מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מְמַשְׁפַּחַת " (ב,א), " מְמַנִּי " (ג,יב) .
- 7.2.13. מנ
- 7.2.13.1. כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מֵן " (א,ז) .
- 7.2.13.2. " (א,ג) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " מְנוּחַ
- 7.2.13.3. כשהמ"ם מנוקדת בסגול, כגון : " מְמַנִּי " (ג,יב), " לֹא־מִנֵּית " (ד,טז) .
- 7.2.13.4. כשהמ"ם מנוקדת בחולם קטן, כגון : " אֶלְמַנִּי " (ד,א) .
- 7.2.13.5. כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " מְנוּחָה " (א,ט), " אֶמְנֶם " (ג,יב) .
- 7.2.14. מס
- 7.2.14.1. " (ב,יב) . כשהמ"ם מנוקדת בצירה, כגון : " בְּמַעֲי " (א,יא), " מַעֵם
- 7.2.14.2. " (ב,ח) . כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " שְׁמַעְתָּ
- 7.2.14.3. כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " שְׁמַעָה " (א,ו), " מַעֲט " (ב,ז) .
- 7.2.15. מצ
- 7.2.15.1. " (א,יח), " בַּחֲמִיץ " (ב,יד) . כשהמ"ם מנוקדת בסגול, כגון : " מְתַאֲמָצֶת
- 7.2.15.2. " (ב,י) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " מְצַאֲתִי
- 7.2.15.3. " (ב,יד) . כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מְצַד
- 7.2.15.4. " (א,ט), " אֶמְצָא " (ב,ב) . כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " וּמְצָאֵן
- 7.2.16. מק
- 7.2.16.1. " (א,ז) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " הַמְקוֹם
- 7.2.16.2. כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מְקַרְהָ " (ב,ג) .
- 7.2.16.3. כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " מְקוֹמוֹ " (ד,י) .
- 7.2.17. מר
- 7.2.17.1. " (ד,יב) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : " מְרָא " (א,כ), " בְּעַמְרִים " (ב,ז), " תְּמָר
- 7.2.17.2. " (ד,ד) , " נִתְאֲמַרְנָה " (א,י), " אֶמְרָתִי " (ב,כא), " אֶמְרָתִי כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " אֶמֶר
- 7.2.17.3. " (א,כ), " וַיֹּאמֶר " (ב,ו), " מְרַגְלִיתִיו " (ג,ד) . " (א,יב), " מֵר " (א,יג), " הַמֵּר
- 7.2.17.4. " (א,ח) . " (ב,ה), " וַתֹּאמֶר כשהמ"ם מנוקדת בסגול, כגון : " וַיֹּאמֶר
- 7.2.17.5. כשהמ"ם מנוקדת בחולם קטן, כגון : " לֹא־מֵר " (ב,טו) .
- 7.2.17.6. " (ב,ד), " תֹּאמְרִי " (ג,ה) . כשהמ"ם מנוקדת בשוא, כגון : " וַיֹּאמְרוּ
- 7.2.18. מש
- 7.2.18.1. " (א,ו), " מְשַׁבְּעָה " (ב,יח), " מְשֻׁדָּה " (א,ה), " מְשֻׁדִּי כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : " מְשֻׁנִּי
- 7.2.18.2. " (ב,יב) . כשהמ"ם מנוקדת בפתח, כגון : " מְשַׁכְּרֶתְךָ

- 7.2.18.3. " (ד,ט) . כשהמ"ם מנוקדת בצירה, כגון : "לְמַשִּׁיב
7.2.19. מת
7.2.19.1. כשהמ"ם מנוקדת בקמץ, כגון : "אֶמְתָּךְ" (ג,ט) .
7.2.19.2. " (א,ח) . כשהמ"ם מנוקדת בצירה, כגון : "הַמֵּת" (ד,ה), "הַמָּתִים
7.2.19.3. " (א,ה) . כשהמ"ם מנוקדת בקובץ, כגון : "וַיָּמָתוּ
7.2.19.4. " (א,ג) . כשהמ"ם מנוקדת בקמץ חטוף, כגון : "וַיָּמָת
7.2.19.5. " (א,יח) . כשהמ"ם מנוקדת בחיריק קטן, כגון : "וַיָּמָת" (ב,ט), "מִתְאַמָּצֶת
7.2.19.6. " (ג,ג) . כשהמ"ם מנוקדת בשווא, כגון : "יְבִמְתָּךְ" (א,טו), "נִחְמָתְנִי" (ב,יג), "וְשָׁמָּה

המסקנות

- 1- המ"ם מנוקדת בכל צורות התנועות, הגדולות, הקטנות, הקמץ חטוף, השווא נח והשווא נע, בספר רות .
- 2- יש מקום בולט למ"ם הדגושה, ברוב מיניה השונים, בין כל המילים המ"מיות בספר רות .
- 3- אין יש צמד לפניני עם האותיות ד, ז, ט, ס, פ .
- 4- אין יש צמד אחרני עם האותיות י, ע .

הסיכום

ספר רות, הנקרא גם מגילת רות, הוא הספר החמישי מספרי הכתובים, המייצגים את החלק השלישי מחלקי התנ"ך. ולאות מ"ם תפקיד חשוב ובולט בהרכבת המילים של הספר הזה בשפתו המקראית. לעתים קרובות אנו רואים אותה כחלק בסיסי מהמילים בהיותה אות בסיסית מהאותיות שלהן, בין אם אלו פעלים, שמות עצם, שמות תארים, תוארי פועל, מילות וכו' . נוסף על היותה אלמנט מוסף למילים הללו כשתהיה מוספית תחילית, מוספית תוכית או מוספית סופית. האות מ"ם היא אחת האותיות רבת-ההשתמשות בשפה העברית, כי בנוסף להיותה אחת מאותיות האלף-בית העברי, טבעי מאוד שהיא כלולה בהיווצרותן של מילים עבריות רבות, היא גם סימן בולט במילים של זמן ההווה בעברית מכיוון שהיא מעלה את המילים של חמש בניינים מתוך שבע הבניינים העיקריים בעברית. זאת בנוסף להיותה חלק משלוש קבוצות של אותיות בעברית שהן בומ"פ, בכל"ם ומנצפ"ך. וגם חלק משני סימני דקדוק, הריבוי של זכר והריבוי הזוגי.

ביבליוגרפיה

- 1- אבן שושן, אברהם ; המלון החדש , כרך, הוצאת קרית-ספר בע"מ ירושלים, 1979.
- 2- אבניאון, איתן , מילה במילה הראשון שלי , איתאב בית הוצאה לאור בע"מ, 2000.
- 3- אהרן, לוי , לוחות השמות בעברית , המסדים, 1977 .
- 4- איסנסטין, יהודה דוד ; אוצר ישראל, אנציקלופדיה לכל מקצועות תורת ישראל, ספרותו ודברי ימיו, כרך 2, הוצאת בית מסחר ספרים "פרדס", 1951.
- 5- אלדר, אילן , תורת הקריאה במקרא: ספר הוריית הקורא ומשנתו הלשונית , האקדמיה ללשון העברית , 1994 .
- 6- אפסטיין, יעקב נחום , מלמד, עזרא ציון , מבואות לספרות התנאים : משנה, תוספתא ומדרש-הלכה, הוצאת ספרים ע"ש י.ל. מאנגס, 1957.
- 7- אפרט, מיכאל , טבלת שורש-משקל: דרך המלך של תצורת המלה העברית , האוניברסיטה העברית בירושלים, הפקולטה למדעי הרוח, 1985.
- 8- אשכנזי, שמואל , וירדן, דב ; אוצר ראשי תיבות , הדפסה חמישית , הוצאת ראובן מס, ירושלים, 1973.
- 9- אשלג, יהודה , בר-יוחאי , ספר הזהר : על חמשה חומשי תורה, כרך 21, חברת "סולם הזהר", 1960.
- 10- בלאו, יהושע , יסודות תורת הלשון, חלק א , הוצאת א' רובינשטיין בשיתוף עם המכון העברי להשכלה בכתב , ירושלים 1987 .
- 11- בן גוריון, דוד ; אביזוהר, מאיר ; נילחם כאומה: זכרונות מן העיזבון, ספטמבר 1939-אפריל 1940 , עם עובד, 1997 .
- 12- בן אור, א. , לשון וסגנון , דרכי ההבעה העברית, ספר ראשון , הוצאת ספרים יזרעאל בע"מ תל-אביב, 1976 .
- 13- ברטינורו, עובדיה , זק"ש, ניסן בן י. ל. , מכון התלמוד הישראלי השלם, ירושלים , 1975.
- 14- ברקלי, שאול, דקדוק עברי מודרג: יסודות הדקדוק ושימושי לשון, כרך 2 , ראובן מס, 1966 .
- 15- גלעדי, רבקה , לקסיקון לידיעת הלשון העברית, ש' זק, 1989 .
- 16- דשא, עידן , ספר ילקוט מדרשים: אוצר מדרשי חז"ל, כרך 3, אור עולם, 2002 .

- 17- האנציקלופדיה העברית , כללית , יהודית וארץ ישראלית ; כרכים ; חברה להוצאה אנציקלופדית ; ירושלים ; עמ' 199 . 1973 .
- 18- הלפרין, רפאל , אנציקלופדיה לבית ישראל, כרך 13 , הוצאת הקדש רוח יעקב, 1993.
- 19- חסין, ז'ולט , סוליקה הצדקת הרוגת המלכות, מוסד ביאליק, ירושלים, 2012.
- 20- כנעני, יעקב , המילון העברי המלא , הוצאת מילונים לעם, 1998.
- 21- מלמד, א.ד. , קובץ ראשי תיבות וקיצורים: לתלמודים, למדרשים ולמפרשים , ספריית, אחים גיטלר, 1990.
- 22- ניר, רפאל , השפעת היידיש על העברית הודרנית, זמן יהודי חדש, כרך שני, ספריית פוזן לתרבות יהודית, 2008.
- 23- סורסקי, אהרן ; מרביצי תורה ומוסר בישיבות נוסח ליטא מתקופת וואלוז'ין ועד ימינו ; ע. פפ , 1976.
- 24- פריד, יצחק , האטימולוגיה האנליטית והסינטטית של הלשון העברית, פרויקט האטימולוגיה של הלשון העברית, 2004 .
- 25- פרקש, יקותיאל , ספר חול המועד כהלכתו , י. פרקש, 1987.
- 26- צדקה, יצחק , לוחות הפועל , קרית ספר, ירושלים, 1964.
- 27- קציר, מרים, רימון, מילה מתקצרת, ראשי תיבות וקיצורים , מטח, המרכז לטכנולוגיה חינוכית, 1999.
- 28- שטינברג, יהושוע , מלון התנ"ך: עברית וארמית (משפט האורים) , יזרעאל, 1966.
- 29- שרביט, שמעון, פרקים בתולדות הלשון העברית, החטיבה הקלאסית, יחידה 3, האוניברסיטה הפתוחה, 1994.
- 30- Eider, Shimon D. , Halachos of niddah , volume I , Feldheim Publishers, 1999 .
- 31- Etzion, Giore , The Routledge Introductory Course in Modern Hebrew, Routledge, 2017 .
- 32- Friedman, Samuel D. , Sefer Seder tsofim, S.D. Friedman, 2006 .
- 33- Zeitlin, William , Anagramme, Initialen und pseudonyma Neuhebraeischer Schriftsteller und Publizisten, J. Kauffmann, 1905 .